

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MŠMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Pojistné na sociální zabezpečení a na zdravotní pojištění

Účast, vyměřovací základy, sazby

Správa

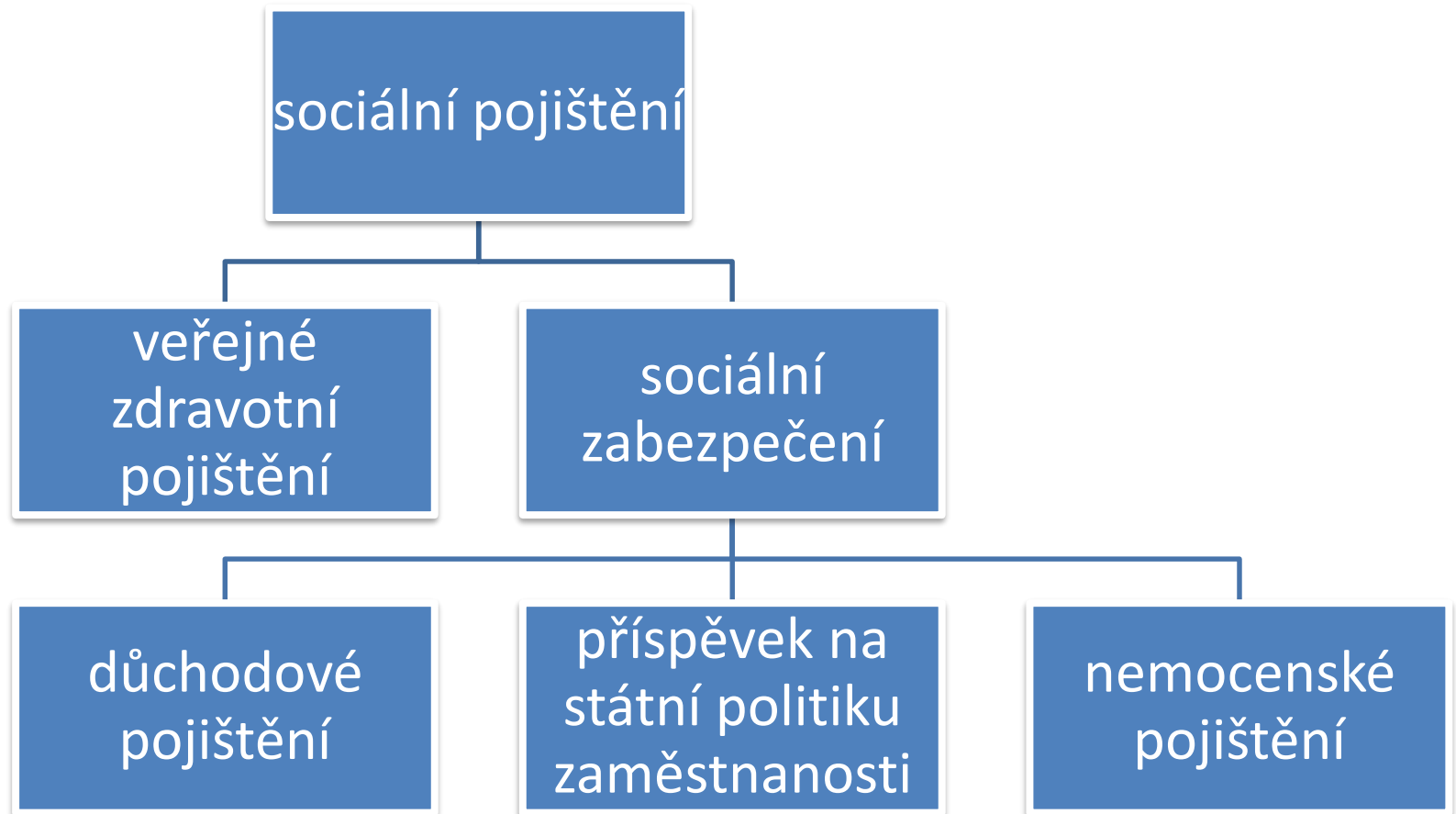

Jana Tepperová – Vysoká škola ekonomická v Praze

Toto dílo podléhá licenci Creative Commons
Uveďte původ - Zachovejte licenci 4.0 Mezinárodní.

System sociálního pojištění v ČR

Návaznost pojistného na daň z příjmů fyzických osob

příjmy ze závislé činnosti

příjmy ze samostatné činnosti

~~příjmy z kapitálového majetku~~

~~příjmy z nájmu~~

~~ostatní příjmy~~

Důchodové pojištění - účast

- Povinná (podmínky)
 - OSVČ
 - zaměstnanci
 - členové kolektivních orgánů PO, jednatele apod.
 - prokuristé
 - soudci
 - ostatní osoby pobírající příjmy zdaňované jako příjmy ze závislé činnosti po dobu výkonu své činnosti
- Dobrovolná
 - OSVČ – vedlejší činnost & příjmy do rozhodné částky
 - osoba nad 18 let (omezená doba)

Nemocenské pojištění - účast

- Povinná (podmínky)
 - zaměstnanci
 - členové kolektivních orgánů PO, jednatele apod.
 - prokuristé
 - soudci
 - ostatní osoby pobírající příjmy zdaňované jako příjmy ze závislé činnosti po dobu výkonu své činnosti
- Dobrovolná
 - OSVČ
 - zahraniční zaměstnanci

Důchodové a nemocenské pojištění – zaměstnanci I.

- Účast povinná při splnění podmínek
 - sjednaný příjem > 2 500 Kč
 - výkon zaměstnání v ČR nebo v zahraničí pro zaměstnavatele z ČR
- Široké vymezení
 - jednatelé, členové orgánů právnických osob
 - DPČ
 - DPP nad 10 000 Kč
 - prokuristé, likvidátoři
 - ostatní osoby pobírající příjmy zdaňované jako příjmy ze závislé činnosti po dobu výkonu své činnosti

Důchodové a nemocenské pojištění – zaměstnanci II.

- Pojistné placeno měsíčně (odvádí plátce)
- Bez „Přehledu“
- Není minimum, pouze maximum (48násobek průměrné mzdy)

Důchodové pojištění – OSVČ I.

- Hlavní činnost → povinná účast
- Vedlejší činnost
 - povinná účast při překročení rozhodné částky – zjistí se až po skončení roku
 - možná dobrovolná účast (příhláška – během roku, po skončení roku)

Důchodové pojištění – OSVČ II.

- Vedlejší činnost
 - zaměstnání
 - starobní nebo invalidní důchod
 - rodičovský příspěvek, peněžitá pomoc v mateřství, péče o závislou osobu
 - výkon vojenské služby
 - nezaopatřené dítě
- Účast na nemocenském pojištění → vždy hlavní činnost

Důchodové pojištění – OSVČ III.

- Zálohy
 - měsíčně
 - vypočtené podle posledního „Přehledu“ nebo dobrovolně vyšší
 - minimální vyměřovací základ $\frac{1}{4}$ průměrné mzdy
 - Pro vedlejší činnost minimální vyměřovací základ
 - maximální vyměřovací základ 48násobek průměrné mzdy (v měsíci je nutné také dodržet maximum)
 - povinné vždy pro hlavní činnost
 - nepovinné první rok pro vedlejší činnost, další roky podle účasti

Důchodové pojištění – OSVČ IV.

- Přehled o pojistném
 - po podání daňového přiznání
 - výpočet pojistného (doplatek/přeplatek) a dalších záloh
 - vedlejší činnost - možnost přihlásit se dobrovolně, příp. zjištění povinné účasti
- Doplatek pojistného

Nemocenské pojištění - OSVČ

- Plně dobrovolná účast
- Pojistné
 - 2,3 % měsíčně z určeného základu – návaznost na základ pro důchodové pojištění
 - bez „Přehledu“, bez doplatku
 - nezaplaceno včas a v plné výši → ukončení účasti (nevymáhá se)
- Žádné dávky v nemoci do 15. dne

Důchodové pojištění – ostatní

- Možná dobrovolná účast
 - přihláška
 - max. 15 let, nejsou-li splněny zvláštní podmínky (výkon činnosti v cizině, studium nad 26 let aj.)
 - pojistné se platí měsíčně
 - 28 % ze zvoleného základu
 - min. základ $\frac{1}{4}$ průměrné mzdy
 - nutno dodržet maximální vyměřovací základ

Zdravotní pojištění - účast

- Osoby s trvalým pobytem v ČR
- Zaměstnanci zaměstnavatelů se sídlem v ČR

Zdravotní pojištění – zaměstnanci

- Pojistné odvádí zaměstnavatel (1/3 srazí zaměstnanci)
- Vyměřovací základ
 - minimum: minimální mzda (hlídá zaměstnavatel; neplatí pro vybrané kategorie)
 - maximum: ve zdravotním pojištění již není stanoveno

Zdravotní pojištění – OSVČ

- Zálohy
 - měsíčně
 - vypočtené podle posledního „Přehledu“
 - minimum: průměrná mzda, resp. 1/2 (27 006 Kč pro rok 2016, tj. minimální záloha 1 823; neplatí pro vybrané kategorie)
 - maximum: již není stanoveno
 - povinné, je-li SVČ hlavním zdrojem příjmů
- Přehled o pojistném
 - po podání daňového přiznání
 - výpočet pojistného (doplatek/přeplatek) a dalších záloh
- Doplatek pojistného

Zdravotní pojištění – ostatní

- „Osoby bez zdanitelných příjmů“
 - fixní výše pojistného: 13,5 % z minimální mzdy
 - pojistné placeno měsíčně, bez „Přehledu“
- Státní pojištěnci
 - nemají-li příjmy, neplatí pojistné
 - mají-li příjmy, nevztahuje se na ně minimum
 - nezletilé děti, studenti do 26 let věku, starobní důchodci, osoby pečující o dítě do 7 let věku nebo o dvě děti do 15 let věku aj.

Pojistné - sazby

	Zaměstnanec	Zaměstnavatel	OSVČ
Důchodové pojištění	6,5%	21,5%	28,0%
Státní politika zaměstnanosti	-	1,2%	1,2%
Nemocenské pojištění	-	2,3%	2,3%
Zdravotní pojištění	4,5%	9,0%	13,5%

Zdroj: autor

Správa pojistného

- Registrace
- Oznamovací povinnost
- Podávání „Přehledů“
- Sankce

Registrace OSVČ

- Místní příslušnost se řídí místem trvalého pobytu pojištěnce (OSVČ) nebo místem hlášeného pobytu v ČR, jde-li o cizince.
- Do 8 dnů od zahájení výkonu činnosti.

Oznamovací povinnost OSVČ

- zahájení (znovuzahájení) samostatné výdělečné činnosti nebo spolupráce při výkonu samostatné výdělečné činnosti s uvedením dne, od kterého je oprávněna tuto činnost vykonávat, spolupracující osoba je současně povinna oznámit též jméno, příjmení, trvalý pobyt a rodné číslo OSVČ, s níž spolupracuje,
- ukončení samostatné výdělečné činnosti,
- zánik oprávnění vykonávat samostatnou výdělečnou činnost,
- den, od kterého jí byl pozastaven výkon samostatné výdělečné činnosti,
- zánik důvodu pro výkon vedlejší samostatné výdělečné činnosti
- Oznámení nejpozději do osmého dne kalendářního měsíce následujícího po měsíci, v němž nastala skutečnost, která zakládá tuto povinnost
- oznámení zániku důvodu pro výkon vedlejší samostatné výdělečné činnosti - nejpozději při podání přehledu o příjmech a výdajích za kalendářní rok, ve kterém tato skutečnost zanikla

Podávání Přehledu OSVČ

- nejpozději do jednoho měsíce ode dne, ve kterém měla podat daňové přiznání za tento kalendářní rok,
- pokud daňové přiznání zpracovává daňový poradce a OSVČ tuto skutečnost doloží nejpozději do 30. 4., posunuje se termín podání Přehledu o příslušnou dobu,
- v případě, že byla finančním úřadem prodloužena lhůta pro odevzdání daňového přiznání, je možné podat Přehled do jednoho měsíce po uplynutí stanovené lhůty. Finanční úřad může na žádost plátce daně, jeho daňového poradce, či z vlastního podnětu lhůtu pro podání přiznání prodloužit zpravidla nejdéle o tři měsíce. Pouze v odůvodněných případech (například jsou-li součástí příjmů i příjmy zdaňované v zahraničí) může být lhůta prodloužena až o deset měsíců. OSVČ je pak povinna podat Přehled do jednoho měsíce od termínu stanoveného FÚ.
- v případě, že OSVČ není povinna podávat daňové přiznání, musí Přehled podat nejpozději do 1. 8.
- Opravný Přehled

Sankce

- Penále – 0,05 % dlužné částky za každý kalendářní den prodlení
- Splátkový kalendář - penále se při vydání splátkového kalendáře sníží na 0,025 % dlužné částky za den
- Možnost prominutí penále z důvodu tvrdosti zákona
- Pokuta – ZP až do výše 50 000 Kč, SZ – 20 000 Kč, opakované nesplnění až 100 000 Kč.
- Nepředložení dokladů ke kontrole, případně nepředložení Přehledu ve stanovené lhůtě - pokuta do výše 50 000 Kč za každé jednotlivé neplnění.